

3 Шотландський українець Петро Кормило розповідає, як у діаспорі допомагають нам наблизити перемогу і планують відновлення України

4 Підприємство «Ферма-Еко», на якому розводять равликів, розвивається попри військовий стан та істотні виробничі втрати під час російської окупації

5 У Тернополі відкрили виставку різдвяних листівок УПА, які виявились актуальними для нинішньої боротьби за незалежність

УРЯДОВИЙ КУР'ЄР

СЕРЕДА, 4 СІЧНЯ 2023 РОКУ

ЦІНА ДОГОВІРНА

№2 (7400)

ЦИТАТА ДНЯ

ДМИТРО КУЛЕБА:

«Запрошую всіх спортивних функціонерів разом із президентом МОК Томасом Бахом відвідати «Альтайр» і переконатися у «спортивній нейтральності» росії».

Міністр закордонних справ про аморальність ідеї допуску спортсменів РФ до міжнародних змагань після ракетного удару по льодовій арені у Дружківці

Торги проходитимуть без аукціонів

PROZORRO. Через постійні обстріли РФ об'єктів енергетичної інфраструктури не всі учасники торгів у системі електронних закупівель Prozorro мають змогу брати участь в електронних аукціонах. У зв'язку з цим Кабінет Міністрів України тимчасово, на період дії правового режиму воєнного стану в Україні та протягом 90 днів з дня його припинення або скасування, змінив правила проведення торгів. Про це йдеться у постанові уряду №1495 від 30 грудня 2022 року.

«Як відповідь на блекаути ми тимчасово скасували електронні аукціони. Відсьогодні всі торги, що будуть оголошені у Prozorro, проходитимуть без аукціону. Тобто тендерна пропозиція учасника остаточна, і виграє той, хто дав найменшу ціну під час подання пропозиції. В умовах відключення живлення та інтернету не всі учасники мали змогу торгуватися в аукціоні. А рівний доступ — ключовий принцип публічних закупівель. Ми повернемо аукціони, щойно ситуація стабілізується», — заявила перший віцепрем'єр-міністр — міністр економіки Юлія Свириденко.

ЦИФРА ДНЯ

698,7 млрд грн

перерахувала до державного бюджету Державна податкова служба у 2022 році. Це на 46,6 млрд грн більше порівняно з показниками 2021-го

«Усі безперервно працюємо, аби цей рік став роком нашої перемоги»

ЗАСІДАННЯ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ. Прем'єр-міністр Денис Шмигаль озвучив десять пріоритетів уряду на 2023 рік

Військова освіта трансформується до стандартів НАТО

ОБОРОННА ПОЛІТИКА. Кабінет Міністрів України вніс зміни до урядової постанови від 15.12.1997 №1410 «Про створення єдиної системи військової освіти» (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2022 р. №1490), відповідно до яких затверджено Концепцію трансформації системи військової освіти, що окреслює наявну проблематику, основні завдання і структуру системи військової освіти.

ти, передбачає реалізацію вичерпного переліку завдань і заходів на період до 2032 року та моніторинг їх виконання.

«Трансформація системи військової освіти триває і цілком відповідає європейському та євроатлантичному курсу України. Система військової освіти змінюється, щоб стати якіснішою, більш сумісною з аналогами в державах НАТО та ЄС. Планомірно вибудовуючи сучасну модель військової освіти, ми враховуємо необхідність дотримання вимог до її якості, професіоналізації Збройних сил України, організації централізованої підготовки військових фахівців сил оборони в системі професійної військової освіти», — наголосив перший заступник міністра оборони Іван Руснак.

На думку очільника департаменту військової освіти і науки Міністерства оборони Володимира Мірнен-

ка, вже на етапі підготовки потрібно скоординувати спроможності всіх складових сил оборони, давати розуміння, як здійснюється планування спільних операцій та прийняття військових рішень відповідно до натовських процедур.

Саме такий підхід дасть змогу забезпечити належний рівень операційної взаємодії військових фахівців під час спільних дій у складі об'єднаних органів вій-

ськового управління сил оборони, а також набуття достатньої взаємосумісності Збройних сил та інших складових сил оборони з відповідними структурами держав — членів НАТО, налагодити міжвідомчу координацію підготовки військових фахівців з питань оборони, безперервний освітній та професійний розвиток військових фахівців упродовж військової кар'єри.

КУРСИ ВАЛЮТ/БАНКІВСЬКІ МЕТАЛИ

встановлені Національним банком України на 4 січня 2023 року

USD 36.5686

EUR 38.5378

PLN 8.2284 / AU 67084.0

AG 887.16

PT 39315.27

PD 65483.76

4 8 2 0 1 0 3 0 8 0 0 2 2

за 1 долар США

за 1 євро

за 1 злотий

за 1 трийську унцію

НОВИНИ ТА КОМЕНТАРІ

«Усі безперервно працюємо, аби цей рік став роком нашої перемоги»

Оксана МАЛОЛІТКОВА,
«Урядовий кур'єр»

Перше в 2023 році чергове засідання уряду Прем'єр-міністр Денис Шмигаль розпочав, заявивши: «Усі безперервно працюємо над тим, аби цей рік став роком нашої перемоги. Чітко розуміємо, як протидіяти ворогу, забезпечити фронт і утримати тил. Маємо продовжувати діяти як єдине ціле».

Очільник уряду озвучив пріоритети Кабінету Міністрів на 2023-й.

Пріоритет 1. Забезпечення армії, оборона та безпека.

«Цьогоріч половина бюджету піде на необхідне для наших Збройних сил. Армія стане ще сильнішою. Активізуємо нові програми виробництва й закупівлі зброї та техніки. І компонент безпеки буде ключовим. Ведемо війну з цинічним і підступним ворогом. Для нього жертви серед мирного населення такі самі бажані, як і серед військових. Тому потребуємо безпеки всюди», — цитує слова Дениса Шмигала департамент комунікацій Секретаріату Кабміну.

Уряд активно створюватиме розгалужену мережу сучасних облаштованих укриттів у межах пішохідної доступності. Визначають перелік об'єктів, під час будівництва яких обов'язково мають бути передбачені укриття й інші елементи захисту. Це заклади освіти, лікарні, житлові та громадські будівлі, об'єкти критичної інфраструктури. Також встановлюватимуть додаткові засоби перевірки у громадських місцях: рамки та сканери. В умовах бо-

ротьби зі справжнім терористом це також необхідний захід. Буде врегульовано обіг зброї в Україні, щоб реалізувати право людей на самозахист і водночас сформувати необхідні запобіжники.

Пріоритет 2. Інтеграція України в ЄС та НАТО.

Україна уже держава-кандидат на членство в ЄС, має п'ять безвізів із Євросоюзом, виконала майже 70% Угоди про асоціацію. Денис Шмигаль підкреслив, що у 2023-му наша держава прагне розпочати переговори про членство в ЄС.

«Для цього розробимо позицію щодо всіх 35 розділів майбутньої угоди про членство. Підготуємо делегацію фахових переговорників, які наблизять нас до мети. На початку лютого в Києві відбудеться Саміт України — ЄС: це важливий сигнал для України та для всього світу про те, що ми не самі у протидії агресії та впевнено рухаємося до нашої спільної перемоги над ворогом».

У липні у Вільнюсі відбудеться черговий саміт НАТО. Уже готуємося до нього й прагнемо закріпити місце України в системі трансатлантичної безпеки. Наша армія безпосередньо на полі бою переходить до стандартів НАТО. Уже використовуємо натовські принципи планування, освіти, підготовки персоналу та підрозділів, ведення війни. Завдяки цьому не лише стримуємо ворога, а й звільняємо захоплені ним території. Після нашої перемоги маємо перейти до сильної контрактної армії та одночасно надати кожному змогу здобути знання та вміння, які допоможуть у захисті країни, якщо ворог знову нападе», — зазначив він.

Пріоритет 3. Енергофронт.

Успішно завершити опалювальний сезон, відновити пошкодження, завдані російськими варварами, забезпечити безперебійну роботу критичної інфраструктури, посилити безпеку енергооб'єктів, особливо АЕС — обов'язкова програма-мінімум для влади.

«Активніше використовуватимемо потенціал відновлюваної енергетики. російські атаки штовхають нас до корінної реформи — побудови децентралізованої енергосистеми, аби вона була менш вразливою до ворожих нападів (створення міні-електростанцій та малих об'єктів генерації, імплементованих в наявну енергосистему)».

Заплановано реформу Держрезерву. Важливо формувати мінімальні запаси нафти й нафтопродуктів, щоб забезпечити безперервне постачання на внутрішній ринок. Триватиме інвестування у збільшення власного видобутку газу, щоб мати повну енергонезалежність», — каже Прем'єр.

Пріоритет 4. Відновлення України.

Заплановано провести чергову верифікацію потреб країни на швидке відновлення. Враховуючи останні атаки на інфраструктуру, ця сума сягає понад 700 мільярдів доларів.

У держбюджет-2023 закладено 35,5 мільярда гривень для Фонду ліквідації наслідків збройної агресії на будівництво та ремонт громадських будівель, об'єктів критичної інфраструктури, забезпечення житлом ВПО. Уряд найближчим часом розраховує

почати відновлення за рахунок коштів, конфіскованих у російських банків, — на спецрахунок вже є для цього 17 мільярдів гривень. Перший пріоритет — зруйноване житло людей.

Пріоритет 5.**Макрофінансова стабільність і програми підтримки бізнесу.**

Уряд працює з партнерами, щоб залучити цього року 38 мільярдів доларів для фінансування дефіциту бюджету, аби, як і торік, повністю профінансувати всі критичні видатки. Кабмін продовжить найефективніші програми допомоги приватному сектору (пільгові кредити «5—7—9», гранти проекту «єРобота», держпідтримка переробки тощо). Для стимулювання сектору будівництва буде активізовано програму доступного іпотечного кредитування «єОселя».

Пріоритет 6.**Ветеранська політика.**

Заплановано затвердити стратегію переходу від військової служби до цивільного життя та план заходів її реалізації. Стратегія базуватиметься на таких ключових потребах: економічна незалежність, кошти, житло та медпослуги.

Пріоритет 7. Освіта.

Задля безпеки надійні та належно обладнані укриття повинні мати всі освітні заклади. Задля безпеки й дистанційний формат освіти вдосконалюватиметься. Триватиме реформа Нової української школи в 5—9 класах.

Пріоритет 8. Продовження реформи з децентралізації.

Ідеться про запровадження інституту префектів — посадових

осіб, які здійснюватимуть адміннагляд на місцях, — стежитимуть за конституційністю ухвалених рішень. Після завершення воєнного стану зміни до Конституції фіналізують реформу з децентралізації, щоб мати збалансовану, дієву європейську систему управління зі спроможними громадами.

Пріоритет 9. Упровадження обов'язкового пенсійного накопичення і реформа фондового ринку та ринку капіталів.

Усі працевлаштовані українці матимуть свої пенсійні накопичувальні рахунки. Кошти йтимуть туди із трьох джерел: внесок роботодавців, внесок держави на паритетних із роботодавцем засадах та добровільні внески громадян. Це забезпечить достойну пенсію.

Усі соціальні та пенсії уряд забезпечить повною мірою.

Пріоритет 10. Реформа управління держвласністю та реформа державного управління.

Зберігається курс на зменшення ролі держави в економіці, тобто курс на приватизацію. У чутливих секторах для питань нацбезпеки буде створено єдині держкомпанії (у сфері трьох стратегічних ресурсів: землі, води та лісів). Замість розпорошеності, що породжує корупцію, — уніфікація та жорсткий контроль за діями менеджерів.

Чинників має стати менше. Діджиталізація стане основою для нового формату взаємодії держави, громадян і бізнесу.

Усі страхові виплати здійснює Пенсійний фонд

СОЦІАЛЬНА ПОЛІТИКА. З 1 січня 2023 року уповноваженим органом в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування є Пенсійний фонд України.

Попри війну, держава продовжує виконувати свої соціальні зобов'язання перед українцями, зокрема із забезпечення державного соціального страхування. Уряд швидко й ефективно реалізував вимоги ухваленого у вересні закону №2620 щодо запровадження нової організаційної моделі соціального страхування в Україні. Згідно із законом, з 1 січня виплати у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та від нещасного випадку на виробництві здійснюватиме не Фонд соціального страхування України, а Пенсійний фонд.

Мінсоцполітики звертає увагу, що попри зміну органу, який здійснює страхові виплати, розмір цих виплат для громадян зберігається, а деяких навіть збільшується.

Єдине, що змінюється, — орган, що забезпечуватиме такі виплати. Отже, відтепер Пенсійний фонд України виплачуватиме:

- допомогу у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності;
- допомогу у зв'язку з вагітністю і пологами;
- допомогу на поховання застрахованих осіб, зокрема потерпілих на виробництві;
- одноразові та щомісячні страхові виплати потерпілим на виробництві, членам їхніх сімей.

Реабілітацію постраждалих на виробництві фінансуватимуть і надалі.

Держава зберігає всі виплати і забезпечення допоміжними засобами реабілітації для людей з інвалідністю, а видатки за цим напрямом у 2023 році збільшено вдвічі порівняно з 2022-м — до 3,3 мільярда гривень.

Змінюється лише джерело фінансування цих видатків. Фінансування реабілітації постраждалих відбуватиметься за рахунок Національної служби здоров'я України, забезпечення допоміжними засобами реабілітації — за рахунок державного Фонду соціального захисту осіб з інвалідністю.

«Реалізація такого рішення дасть змогу не тільки скоротити управлінський апарат та зменшити видатки на його утримання, що дуже важливо під час повномасштабної війни. Першочергова мета реформування системи соціального страхування — підвищення доступності та ефективності сервісу, забезпечення прозорості процесів», — підкреслила міністр соціальної політики Оксана Жолнович.

Якщо у вас виникли проблеми зі страховими виплатами, по консультацію слід звертатися до будь-якого сервісного центру Пенсійного фонду України або до Контакт-центру ПФУ за телефоном: 0-800-503-753.

Кошти від різдвяних сувенірів — на генератори для України

Вікторія ВЛАСЕНКО,
«Урядовий кур'єр»**ДОБРОЧИННИСТЬ.**

У Брюсселі триває традиційний різдвяний ярмарок, який щороку приваблює мільйони туристів з усього світу. Цього року серед кіосків, які торгують звичним святковим крамом, з'явилася два українські шале. Таку можливість мєрія Брюсселя надала українській громадській організації Promote Ukraine.

Українські шале стоять на площі Ла Монне, на якій розташований брюссельський Оперний театр. Торік у березні біля центрального входу до театру українські активісти Брюсселя організували акцію, щоб привернути увагу бельгійців до трагедії Маріупольського драматичного театру, де від російських ракет і снарядів переховувалися сотні мирних містян і на який російські скинули авіабомбу попри величезний напис «Діти». У ці святкові дні на площу Ла Монне знову приходять ті, хто хоче виявити свою солідарність та підтримку Україні.

Відвідувачі українських шале охоче купують футболки та реглани з українською символікою. Особливо популярні одяг і полотняні торбинки із принтом української поштової марки, присвяченої знаменитій фразі про російський військовий корабель. Бельгій-

Бельгійцям до вподоби синьо-жовті браслети, ляльки-мотанки, симпатичні маленькі янголи в українських вінках

ці охоче розкуповують синьо-жовті браслети, ляльки-мотанки, симпатичних маленьких ангелів в українських вінках, ялинкові іграшки з народними

візерунками і гречаний мед. А який різдвяний ярмарок без імбирних пряників та глазурованого печива! Його печуть місцеві українки, як і печиво у

формі ялинок, дзвоників і синьо-жовтих сердечок.

Дівчата, які торгують у цьому кіоску, розповіли, що виручені в новорічні дні кошти витратили на закупівлю двох промислових генераторів для пункту незламності та лікарні в Харкові. «Ось почали збір на третій генератор, сподіваємося, що до 8 січня, коли ярмарок закриється, нам вдасться зібрати всю потрібну суму», — розповідає дівчина, яка представила Анастасію із Запоріжжя.

У сусідньому шале майстриня Лілія із Хмельницького продає власні вироби, прикрашені мікрОВИШВІКОЮ: серезки, кулони та брошки з букетами квітів. Лілія каже, що дуже добре продаються серезки з українською вишивкою та брошки із синьо-жовтими букетами.

Серед покупців українських шале переважно бельгійці, а також іноземці, які приїхали у брюссельську столицю на свята. Усі вони співчують Україні і, купуючи щось, обов'язково висловлюють свою підтримку і бажають нашій країні швидкої перемоги. Проте й наші співвітчизники, які знайшли притулок у Бельгії та сусідніх Люксембурзі й Нідерландах, теж охоче підходять до кіосків з українськими прапорами і обов'язково щось купують, щоб хоч чимось допомогти батьківщині.

АКТУАЛЬНЕ ІНТЕРВ'Ю

Шотландський українець Петро Кормило:

«Допомагаємо і робимо все можливе для Перемоги»

В Об'єднаному королівстві Великої Британії та Північної Ірландії знайшли притулок понад 100 тисяч українців. І це не випадково. Авторитет нашої країни формували протягом десятиліть українці, які тут живуть. Серед них шотландець, етнічний українець, освітянин, журналіст і науковець Петро Кормило. Вважаючи себе сином українського й шотландського народів, у 72 роки він займається громадською діяльністю, благодійністю.

У передноворічні дні закарпатський журналіст, перебуваючи в Шотландії, поспілкувався з активним провідником українських ідей за кордоном Петром КОРМИЛОМ.

Українське коріння

— Пане Петре, ви народилися в Шотландії, живете тут змалку. Розкажіть, будь ласка, трохи про вашу родину і як батьки сюди потрапили.

— Родина хата моїх предків — на Галичині, в селі Хоростків. Батько українець, мати шотландка. Тато був вояком і приїхав у Шотландію як військовополонений після Другої світової війни. Я народився тут, тож рідні мови батька й мами стали і моїми рідними. Так само я проріс культурним корінням, традиціями двох народів — українського та шотландського.

— Як минули ваші дитячі роки? Які найяскравіші спогади дитинства?

— Раннє дитинство провів разом з татом у гостелях і таборах, де в ті роки мешкали всі дивізійники. Але життя тоді було приємне, бо нам не загрожувала репатріація. Кожен був працелюбним, умів гордитися своїм українським походженням. І я гордився. Старався цитувати деякі вірші українською мовою, хоч був дитиною змішаного подружжя.

— Яким було ваше оточення, коло спілкування?

— Оточення складалося з різних родин: декотрі українські, а декотрі шотландські (з маминого боку). Був щасливим, що спілкувався зі справжніми патріотами-українцями — і чоловіками, і жінками. Усе життя відчуваю велику любов до України.

— Із чого почалася і як проходила ваша трудова діяльність?

— Професійну кар'єру розпочав учителем. За сорок років дорослого життя зміг досягти високих рангів, починаючи від директора різних шкіл і закінчуючи членом команди радників / сен'єорів у міністерстві освіти шотландського уряду.

— Ви глибоко занурені в суспільно-політичне життя, займаєтеся громадською діяльністю. Що спонукає до цього?

— З дитинства займався наукою, особливо історією Шотландії та України. Дуже вдячний далекоглядному батькові за те, що він посилав мене до літніх таборів Спільки української молоді та Суботньої школи українознавства.

— Чи були ви в Україні?

— Так, уперше 1991 року, одразу після проголошення Незалежності. Тоді побував на малій батьківщині — Галичині. Мене вразили повсюдні черги, нестача багатьох товарів. А коли останнього разу, 2021 року разом із дружиною відвідав Київ, то із приємністю відзначив позитивні зміни у країні моїх предків.

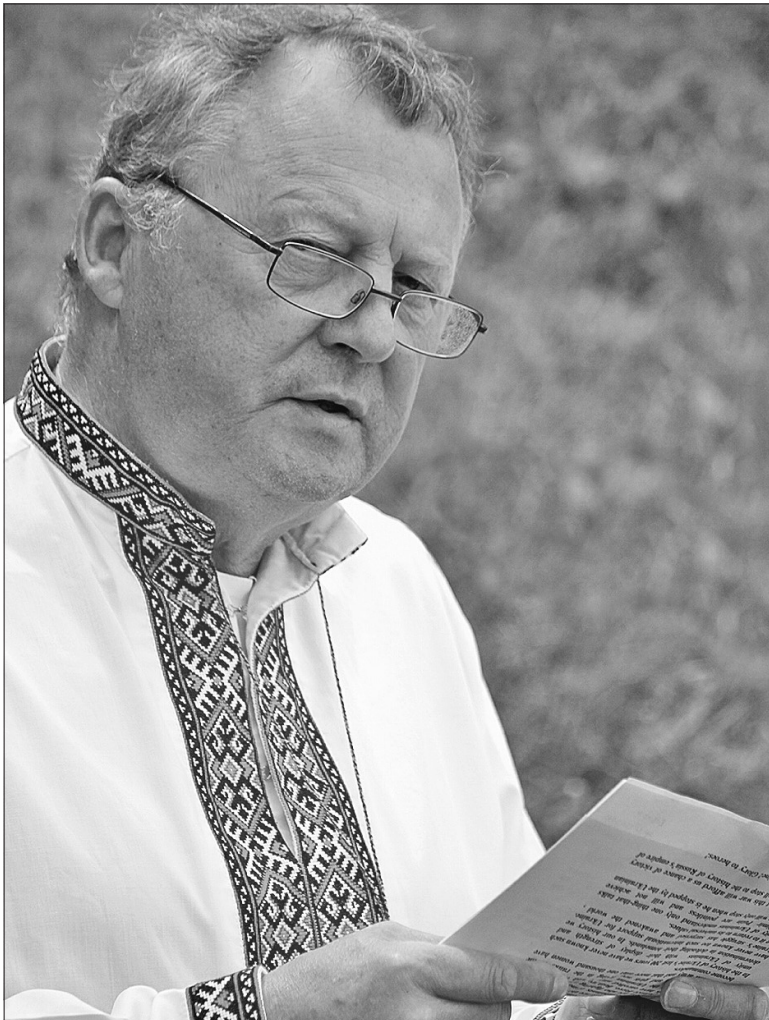

Фото з архіву Петра КОРМИЛА

Українець Петро Кормило щиро переймається становищем українства в Шотландії, багато робить для збереження національних культурних традицій

Підтримуємо українські об'єднання

— Українці Шотландії об'єднані в різні організації, структури. За яким принципом вони гуртуються і діють?

— Із 1946 року досі в нас існували чотири провідні групи українців. Найбільшими й найактивнішими були Об'єднання бувших вояків українців (ОБВУ), Організація українських жінок (ОУЖ) та Спілька української молоді (СУМ). Ці організації об'єднують громади, в яких живуть люди українського походження. Тепер перше покоління наших мігрантів з України майже відійшло, а друге, третє та четверте борються з асиміляцією.

— Як українцям Шотландії вдається зберігати рідну мову, культуру, традиції?

— Багато роблять для того, щоб не асимілюватися повністю. Навіть у змішаних родинах добре знають, що вони походять з українського етносу.

— Як, на вашу думку, можна сповільнити темпи асиміляції або й запобігти їй?

— Нам треба підтримувати суботні школи та літні табори для молоді, бо тільки там буде наша правда, сила і воля.

— Чи працюють у Шотландії школи, де українці можуть вивчати рідну мову, культуру?

— Так, є у Глазго та Единбурзі, але із приїздом п'ятої хвилі біженців маємо чудову нагоду створити їх і в інших районах.

Історія біженців і військовополонених

— Ви автор книжки «Шотландські українці — їхня історія», яка вийшла 2022 року.

— Я описав історію українських біженців і військовополонених, які втекли від загроз сталінських тортур та репатріацій після Другої світової війни. Вони переїхали у Шотландію в пошуках кращого життя, хоч і на чужині.

— Як створювали книжку, хто її профінансував?

— Її створював з розповідей людей мого покоління, яке завжди хотіло оприлюднити історію батьків. Видруковано за добровільні пожертвування. До речі, всі ті кошти, які надходять від її продажу, буде спрямовано на благодійність, збереження українського життя в нашій країні.

— У книжці ви досліджуєте міграційні процеси, етапи тощо. Розкажіть, будь ласка, якими вони були.

— Через Шотландію в напрямку американських континентів проходили чотири хвилі міграції. Усе це почалося від бідності на селі ще понад 100 років тому. Історики вивчають економічну хвилю 1880—1914 років, дві політичні — 1920—1930-х та 1940—1954-го, а також економічну, що тривала із 1980-го по 2021-й. І ось уже з'явилася п'ята хвиля мігрантів з України, яка почалася у лютому цього року.

— Скільки нині українців у Шотландії?

— Точних відомостей не маю, але приблизно нині тут 25 тисяч українців. Найбільше їх у центральних областях, де вони можуть знайти роботу та здобути освіту.

— Чи є серед співвітчизників українського походження відомі особистості? Хто вони?

— Це Іван Равлюк, виконавчий директор Союзу українців у Великій Британії (СУБ) із 1965-го по 1977 рік. Другий — доктор Мирон

ДОСЬЄ «УК»

Петро КОРМИЛО. Народився 1950 року в Шотландії. Має науковий ступінь доктора філософії. Коло наукових інтересів — дослідження країн Центральної та Східної Європи. Розробник і модератор презентацій, семінарів на національному рівні для вчителів. Співредактор видання поезій Роберта Бернса «Вибране» (Кормило П., Дика Г. Київ: Богдана, 2010. — 295 с.).

Протягом 2011—2015 років — радник із питань освіти в міністерстві шотландського уряду. Із 2007-го по 2015 рік — член ради Асоціації українців у Великій Британії. Із 2015-го досі — генеральний директор Української інформаційної служби, Лондон.

Улюблені заняття на дозвіллі — шахи, поезія, кінофільми, прогулянки, по-дорожжі.

Лятишевський. Він із відомого роду Лятишевських з Івано-Франківська. Це була дуже релігійна родина.

Зберігаємо ідентичність

— Нині у вашій країні працюють десятки різних об'єднань українців. Найвідоміша Асоціація українців Британії. Чим вона займається?

— Ця організація розпочала роботу як Союз українців Британії, скорочено СУБ, 1946 року. Її створили вояки Української Повстанської Армії. Вона найбільша й має великий вплив, авторитет.

Із 1950-х років СУБ перебував під впливом ОУН. Із початку існування організація робить дуже багато для збереження національних традицій та ідентичності серед місцевого українства, представляє українську культуру у британському суспільстві.

— Розкажіть детальніше про її діяльність.

— Після війни в багатьох таборах і гуртожитках, де постали перші відділи СУБ, він створював хори, танцювальні й театральні гуртки та музичні колективи. Багато з них продовжують діяльність і нині, після історичного масового переселення до міст.

Із 1947 року СУБ десятиліттями видавав газету й журнал «Українська думка», під його егідою вийшло друком багато книжок.

Нинішня Асоціація українців Британії, яка стала правонаступницею СУБ, діє через ради, постійні комісії й автономні секції. Вона має мережу місцевих відділів/культурних центрів у всій Великій Британії, організовує важливі суспільні заходи і свята. На міжнародній арені — вона член Світового Конгресу Українців.

— Як СУБ представлений у столиці Шотландії Единбурзі?

— І тут, і загалом у Шотландії він координує діяльність головних громад і, звісно, підтримує збереження української національної культури. В Единбурзі маємо бібліотеку та архів. У ній містяться історичні фотографії, документи й артефакти, які належать до суспільного, політичного та релігійного життя українських переміщених осіб та колишніх військовополонених, які оселилися в Шотландії наприкінці 1940-х років.

Допомога надходить зусіб'я

— Із початку війни, яку розв'язала росія, Велика Британія потужно підтримує Україну.

— Наша країна прийняла майже 100 тисяч біженців, яким допомагає із житлом, роботою, потрібною інформацією тощо. Систематично в Україну відправляють гуманітар-

ну допомогу — необхідні для життя речі, продукти харчування, ліки на сотні тисяч доларів.

Це дуже потрібна й відчутна допомога. Поряд із Союзом українців її надають й інші організації. Серед них «Діти Чорнобиля», «Діти Дніпра» та інші, які створили самі шотландці. Але є й такі, які створили люди, котрі порівняно недавно приїхали з України. Це «Соняшники Вельсу» на чолі з Богданою Баглай, яка народилася й виросла в Ужгороді. Хочу відзначити «Євромайдан», який очолює Наталка Равлюк, а також Український інститут у Лондоні, де організацією допомагає Україні займається Леся Хромийчук. Багато для допомоги робить Влада Тарасова, яка протягом кількох останніх років живе в Лондоні. Вона теж з Ужгорода і координує благодійну організацію RefuAid і державну програму Великої Британії «Житло для України». Завдяки цій програмі переселенцям знаходять житло і роботу.

Одне слово, ми тут робимо все, щоб допомогти й українським біженцям, і нашим родинам, друзям та знайомим в Україні. Допомагаємо і робимо все можливе для Перемоги.

Прагнемо перемоги і миру

— На Вашу думку, пане Петре, які причини війни, що її розпочала росія проти України?

— Причини війни прості. путін боїться українського суверенітету та свободолюбних українців. Цей російський щур походить із дикого азійського племені й ніколи не зміг би зрозуміти європейського світогляду українців.

— Що потрібно робити, аби війна закінчилася Перемогою України, перемогою цивілізованого світу?

— Знищити назавжди путіна та всю його російську кліткотократію.

— Яке ваше бачення майбутнього?

— Тільки після перемоги, після руйнування Московії у світі буде справжній мир.

— Яка справа вашого життя?

— Усюди і завжди, хоч би де працював, я був пов'язаний із країною, яку вважаю ще однією своєю батьківщиною, — Україною. Займався поширенням правди про неї, боровся із пропагандою більшовиків, розвінчував їхню брехню, утверджував добре ім'я українського народу.

Ми всі тут, в Об'єднаному королівстві, віримо в Перемогу України, чекаємо й наближаємо її. Британці українського походження допомагатимуть вам і надалі. Чекаємо на відбудову України й хочемо взяти в ній участь.

Володимир МИШАНИЧ
для «Урядового кур'єра»

ВИРОБНИЦТВО

ДОКУМЕНТИ

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про внесення зміни до Указу Президента України від 29 січня 2020 року № 28/2020

1. На часткову зміну статті 1 Указу Президента України від 29 січня 2020 року № 28/2020 «Про тимчасове запровадження безвізового режиму для громадян Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії» (зі змінами, внесеними Указами від 28 січня 2021 року № 28/2021 та від 14 січня 2022 року № 12/2022) продовжити безвізовий режим в'їзду в Україну та транзитного проїзду через територію України для громадян Сполученого Королівства Великої Британії і Північної Ірландії, якщо строк їх перебування в Україні не перевищує 90 днів протягом 180 днів, до 30 січня 2024 року.

2. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
2 січня 2023 року
№1/2023

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про призначення державних стипендій чемпіонам і призерам Олімпійських та Паралімпійських ігор

Відповідно до Указу Президента України від 18 серпня 2004 року № 919/2004 «Про державні стипендії чемпіонам і призерам Олімпійських, Паралімпійських та Дефлімпійських ігор» (зі змінами, внесеними Указами від 21 жовтня 2005 року № 1505/2005, від 10 вересня 2011 року № 907/2011, від 12 липня 2013 року № 377/2013) та Указу Президента України від 10 вересня 2011 року № 907/2011 «Про державні стипендії чемпіонам і призерам Олімпійських, Паралімпійських та Дефлімпійських ігор» (зі змінами, внесеними Указами від 12 липня 2013 року № 377/2013, від 7 листопада 2017 року № 353/2017, від 9 січня 2019 року № 4/2019) **ПОСТАНОВЛЯЮ:**

1. Призначити державні стипендії чемпіонам і призерам Олімпійських та Паралімпійських ігор:

БРИЗГІНІЙ Єлизаветі Вікторівні — бронзовій призерці XXX літніх Олімпійських ігор з легкої атлетики, у розмірі трьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб

ГОЛОВКУ Олександр Миколайовичу — бронзовому призеру XIV літніх Паралімпійських ігор з плавання, у розмірі трьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб

ПРУДНІКОВУ Дмитру Михайловичу — бронзовому призеру XV літніх Паралімпійських ігор з легкої атлетики, у розмірі трьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб

ХРУЛЬ Оксані Сергіївні — чемпіонці XIV літніх Паралімпійських ігор з плавання, у розмірі чотирьох прожиткових мінімумів для працездатних осіб.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

УКАЗ ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про утворення військової адміністрації

На виконання Закону України «Про правовий режим воєнного стану» **ПОСТАНОВЛЯЮ:**

1. Утворити Олешківську міську військову адміністрацію Херсонського району Херсонської області.

2. Генеральному штабу Збройних Сил України, Херсонській обласній державній адміністрації здійснити відповідно до Закону України «Про правовий режим воєнного стану» заходи, пов'язані з утворенням військової адміністрації, зазначеної у статті 1 цього Указу.

3. Цей Указ набирає чинності з дня його опублікування.

Президент України В. ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
2 січня 2023 року
№3/2023

РОЗПОРЯДЖЕННЯ
ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

Про уповноваження С.Марченка на підписання Листа про відмову до Фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком (Проект «Надзвичайна кредитна програма для відновлення України»)

Уповноважити Міністра фінансів України МАРЧЕНКА Сергія Михайловича на підписання Листа про відмову до Фінансової угоди між Україною та Європейським інвестиційним банком (Проект «Надзвичайна кредитна програма для відновлення України»).

Президент України В.ЗЕЛЕНСЬКИЙ

м. Київ
2 січня 2023 року
№1/2023-рп

КАДРОВІ ПИТАННЯ

Президент України

звільнив:
МЕЛЬНИЧУКА Олега Михайловича — з посади голови Дністровської районної державної адміністрації Чернівецької області згідно з поданою ним заявою.
призначив:
ДЯКІВНИЧА Віталія Анатолійовича — головою Миргородської районної державної адміністрації Полтавської області;
ЯКУБЕНКА Віталія Вікторовича головою Дністровської районної державної адміністрації Чернівецької області;
ГАСАНЕНКО Тетяну Василівну — начальником Олешківської міської військової адміністрації Херсонського району Херсонської області.

Як равлики допомагають
наближати перемогу

ГОСПОДАРСЬКИЙ ПІДХІД. Підприємство «Ферма-Еко» розвивається попри воєнний стан та істотні виробничі втрати під час російської окупації

Олександр ВЕРТИЛЬ,
«Урядовий кур'єр»

14 січня 2022 року назавжди залишиться у виробничому літописі фермерського господарства «Ферма-Еко» в Лебедині на Сумщині. Саме того дня до одного і найбільших міст в Іспанії Ллейд уперше прибув вантаж равликів, вирощених на Слобожанщині. Це стало вагомим досягненням, до якого виробничники йшли із червня 2018-го, коли підприємство з розведення равликів заснували лебединські підприємці Валерій Чалий та Ярина Багатиренко.

Звісно, тоді, в січні, ніхто не міг передбачити, що невдовзі, 24 лютого, розпочнеться наступ російських військ і підприємство, як і тисячі інших на Сумщині, опиниться під ворожими обстрілами, зазнає істотних втрат. Ворог знищив майже 70% маточного поголів'я, яке є основою равликового виробництва, постраждала матеріально-технічна база.

Однак попри всі проблеми, нині «Ферма-Еко» поступово відроджує виробництво, нарощує потужності, підтримує зв'язки з іноземними партнерами. А ще активно допомагає захисникам України, наближаючи перемогу.

Не лише екзотика

Для слобожанської глибинки равликова спеціалізація більш ніж несподівана й екзотична. Як пояснюють автори такого морського проекту, поспривав випадок: якось, поїхавши на Херсонщину, Ярина Багатиренко звернула увагу на молосків, що після дощу всіляки землю. Зацікавилася ними, почала вивчати відповідну літературу. А приготувавши з них страву раз, зрозуміла: равлики стають не просто захопленням, а справою життя. Після того як ретельно вивчили породи, обрали Helix Aspersa Muller. До уваги брали ціну, кліматичну сприйнятливості, смакові якості, інші особливості та характеристики.

Нині господарство займає 40 тисяч квадратних метрів, на яких розташовані маточник, інкубатор, холодильна камера, теплиця, вольєри, які засіяні кормовою культурою перко і обгороджені. У теплиці особливу увагу надають зрошенню, тож розпилювачі води, якої щодоби використовують до 4 тонн, встановлені густо.

Професійним равликознавцем у господарстві вважають зоотехніка-технолога Аллу Осипенко, яка трудиться тут із першого дня його заснування. Вона досконало вивчила особливості молосків, їхній характер,

Фото з сайту farm-eco.com.ua

Для Ярини Багатиренко зацікавлення молюсками переросло у справу життя

поведінку тощо, тож бездоганно керує всіма виробничими процесами. Небезпідставно вважає, що равлики — живі організми і з ними потрібно поводитися відповідно: уважно, лагідно, терпляче.

До слова, раніше Алла працювала токарем на одному із промислових підприємств Лебедин, як, до речі, й інші її колеги, що нині працюють у «Ферма-Еко». Залежно від сезону з равлика ми пораняться від 5 до 40 осіб.

Процес вирощування молосків тривалий і складний, потребує особливої ретельності та професійності. На кожному етапі, починаючи від малька і закінчуючи набуттям товарної форми, свої технологічні вимоги. Відповідно до них, температура в холодильній камері має бути від 3 до 5 градусів тепла, а вологість — не вища за 60%. Коли електроенергію подають із перервами, за графіками, це надзвичайно проблематично. Тож доводиться підлаштовуватися під графіки, мінімізувати негативний вплив стресових ситуацій — одне слово, враховувати непрості реалії.

Експорт —
відповідально
й непростю

Лебединське господарство одне з небагатьох в Україні, яке зуміло вийти на закордонний ринок, адже укласти прямий контракт з європейським замовником вельми складно. Як каже Ярина Багатиренко, насамперед через важливі вимоги насамперед у питаннях сертифікації — для більшості українських колег це надзвичайно складно і навіть нереально.

А лебединці зуміли. Вони усвідомили, що український ринок насичений равликовою продукцією, тож треба шукати нових парт-

нерів. Контракт з іспанцями має свою історію, на щастя, з успішним завершенням: тамтешні гурмани впевнилися у високій якості молосків, тож відтепер господарство має ще одного надійного замовника.

На вишуканий
смак товариш
усяк

Як розповідають у господарстві, равликова продукція має неабиякий попит, вона надзвичайно різноманітна й корисна.

Частину відкладеної ікри використовують на вирощування молоска, решту реалізують. Таку ікру ще інколи називають перлами Афродіти — за схожістю з перламутровими зернами. А що корисна, знають не тільки гурмани: вона містить мікроелементи, вітаміни різних груп, що поліпшують роботу серцево-судинної системи, щитоподібної залози, травлення тощо. І це стосується не тільки ікри — різноманітні види продукції, яку реалізує господарство, надзвичайно цінні й затребувані на сучасному ринку.

Основу становить продовольча група, зокрема натуральне філе з равлика, фасовані, фаршировані та сортовані молоски, паштет, варене м'ясо в оливковій олії та чимало інших. Муцин, або екстракт равлика, широко застосовують у косметології, бо він має чудодійні властивості. Тобто вибір широкий і на будь-який смак.

Важливо
зберегти

На цьому акцентує Ярина Багатиренко, наводячи конкретні приклади, коли доводиться відмовлятися від вигідних і заманливих фінансових пропозицій через слабкий нинішній виробничий потенціал. Свого часу

лебединці виграли солідний грант на 8 мільйонів гривень, однак відмовилися від нього, оскільки умови передбачали повернення певної суми коштів у вигляді податків упродовж трьох років.

Цікава і показова історія трапилася у грецькому місті Салоніки, де на одному з тамтешніх підприємств виготовляють обладнання для равликових ферм і де нещодавно побувала Ярина Багатиренко. За її словами, керівництво підприємства запропонувало вигідні умови на придбання лінії, зробивши знижку на 20 тисяч доларів. На превеликий жаль, угоду не уклали, бо найближчі місяці й роки для лебединського колективу будуть складними насамперед у фінансовому плані. Тож зараз варто забезпечити підприємство від можливих прорахунків і економічних негараздів.

Допомога
захисникам

На підприємстві не тільки зберегли виробництво, робочі місця тощо, а й активно допомагають захисникам України громити ворога. З ініціативи засновників господарства в липні створили благодійний фонд «Волонтери Лебединщини». Завдяки йому білці одного з танкових батальйонів мають постійну підтримку. Ярина Багатиренко займається волонтерством ще із 2014 року, тож у неї вагомий досвід відповідної роботи.

Цілком можливо, що це вплинуло на недавній вибір сина Ярослава, який на початку березня повернувся з-за кордону, де мав роботу, гідну зарплату, перспективи зростання. Тепер він у лавах захисників України наближає таку жадану перемогу.

У «Ферма-Еко» впевнені: всі труднощі неодмінно подолають і підприємство повернеться до мирного життя.

СТОРІНКИ ІСТОРІЇ

Аби відчувати радість свята у клекоті борні

ТРАДИЦІЇ. У Тернополі відкрили виставку різдвяних листівок УПА

Микола ШОТ,
«Урядовий кур'єр»
(фото автора)

«Нині радості свято, Вкраїно, — це поетичні рядки про Різдво воєнного часу. Ці слова актуальні й нині, хоч повстанський поет Марко Боєслав написав їх 70—80 років тому. Тоді теж, кажучи його ж словами, дикі круки-московити мордували, вбивали, грабували українців, багряннів скривавлений шлях. У той час зародилася легендарна Українська Повстанська Армія, яка взялася боронити рідну землю від ворога.

Тепер Збройні сили України стали проти того самого знавистого супротивника, щоб захистити не лише українську землю, а й демократичну Європу та світ. УПА відчувала підтримку місцевих жителів, ЗСУ — всенародну любов. Хоч би як було важко, хоч би які клекотали бої, наші воїни (чи то упівці, чи теперішні військовослужбовці) несуть у душі полум'я різдвяної зірки, неодмінно скуштують куті, заколядують, повітшують, надішлють привітання рідним, друзям. Бо це нерозривна сув'язь народних звичаїв різдвяних святкувань різних поколінь українців.

Які різдвяні листівки готували для воїнів УПА та самі повстанці, вирішили показати в історико-меморіальному музеї політичних в'язнів — відділі Музею національно-визвольної боротьби Тернопільщини. Тут запропонували відвідувачам виставку копій святкових поштівків упівців.

Неповнолітний борець

Історико-меморіальний музей політичних в'язнів відкрили в Тернополі 14 жовтня 1996 року — на Покрову, День створення УПА, який тепер ще й День захисників і захисниць України. Постає він у колишньому слідчому ізоляторі радянської спецслужби. 28 камер, де чекісти мордували, катували українських патріотів, нині стали музейними приміщеннями. В одній з таких камер 1948-го знамавав неповнолітній Ігор Олещук. У травні панові Ігорю виповниться 92 роки. Його нагороджено орденами «За заслуги» III ступеня та Ярослава Мудрого V ступеня. Із першого дня створення музею працює старшим науковим співробітником.

Оглядаючи разом з ним виставку різдвяних листівок УПА, поцікавився деякими сторінками його життя. У лавах Української Повстанської Армії були три двоюрідні брати пана Ігоря. Часто вони, як й інші повстанці, навідувалися до їхньої хати, адже мама прала їм білизну, готувала їсти або давала якісь харчі із собою, як-от: солонину, шкварки, сухарі тощо. Малий Ігор стояв часом на чатах, доки ті вечеряли. Вік не давав йому змоги бути в упівському строю.

Зате 1946 року Ігоря Олещука прийняли в Юнацтво ОУН — молодіжну структуру, він отримав псевдо «Грушка». Серед завдань, які виконував, було написання щомісячних звітів. У них подавав інформацію про події в рідному селі Чорний Ліс і місті Збараж, де старшокласником здобував освіту. Каже, що повідомляв, кого вбили чи поранили, хто може бути провокатором або зрадником, кого викликали в радянські режимні органи чи силоміць вивезли на Сибір та інші.

Наприкінці 1947 року енкаведисти знищили кривку районного

Янгол вказує двом повстанцям на різдвяну зірку. Час видання листівки — до 1952 року

Двоє повстанців вечеряють у хаті, один стоїть з надвору на варті. Дата й місце видання листівки невідомі

Діти з різдвяною зіркою колядують воїнам УПА в лісі. Рік видання листівки — 1952 або напередодні

проводу ОУН-УПА і знайшли там звіт №3, який Ігор Олещук написав під псевдонімом «Грушка».

Звідки ж чекісти дізналися, що саме він був автором цього матеріалу? Пан Ігор розповідає, що історію у школі викладав виходець зі сходу України й під час вивчення теми про Полтавську битву називав гетьмана Мазепу зрадником. Школярі цього не пропустили повз вуха, взяли ревно захищати добре ім'я Івана Мазепи. І це Ігор Олещук теж зазначив у звіті. На нього звернули увагу енкаведисти. У школі перевірили контрольні роботи учнів, зварили почерки.

Під час обшуку в юного Ігоря вдома знайшли ще деякі, на їхній погляд, «націоналістическі» матеріали: Франкову поему «Великі роковини», в якій є слова: «Та ми крикнім: «Ще не вмерла, Ще не вмерла та не вмер!»

І почалися слідчі дії, допити, побиття, залякування, схилення до співпраці. В авторстві звіту юнак зізнався. Військовий трибунал засудив його на 25 років суворого режиму.

Ігореві Олещуку тоді було лише 17. На неповнолітнього хлопця чекали важкі етапи на північ, виснажлива по 12 годин праця на будовах комунізму, у шахтах ворку-

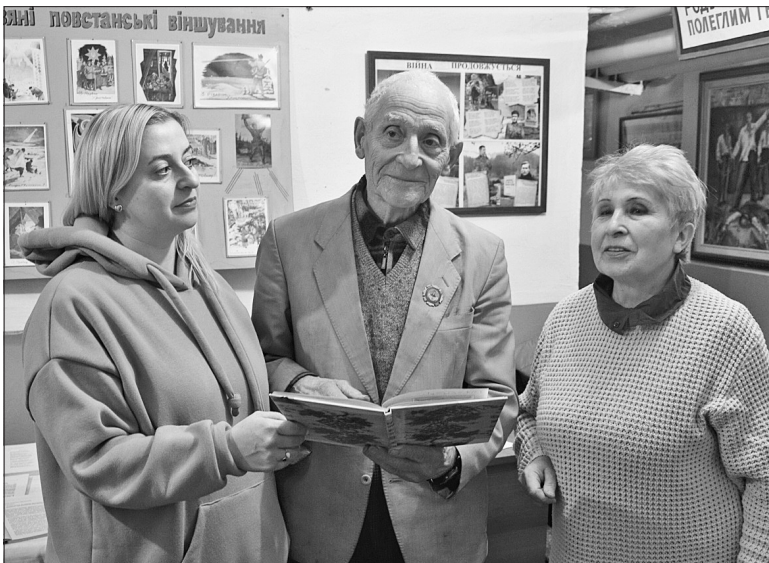
ти, голод, холод. Знесиленого, на грані дистрофії, його кілька разів доправляли в так званий оздоровчий пункт. Там медики зауважили, що молодий політв'язень знає латинську мову, тож домоглися в начальства, щоб він закінчив відповідні курси і став працювати медбратом у травмпункті шахти.

1954 року судова комісія зменшила строк покарання, й пан Ігор загально відсидів понад сім років. Повернувся додому, працював монтажником на цукровий завод у Тернополі, згодом здобув вищу освіту в політехнічному інституті.

Із дитячих та юнацьких років різдвяні свята зринають у пам'яті Ігоря Олещука яскравими споминами. Ходив колядувати з вертепом із зіркою в рідному селі. Каже, що в місцях позбавлення волі до 1953 року було дуже важко відзначати Різдво. Збиралися хіба десь у закутку двох-трьох краян, готували примітивну кутю, тихо колядували.

Листівки, коляди — теж зброя

Серед тих коляд, які виконував Ігор Олещук в юності та ув'язненні, були й повстанські.

Завідувач відділу історико-меморіального музею політичних в'язнів — відділу Музею національно-визвольної боротьби Тернопільщини Уляна Рикун (ліворуч), старші наукові співробітники музею Ігор Олещук і Леся Олійник розглядають каталог різдвяних листівок УПА, виданий 2008 року в Канаді

Скажімо, я сам з дитинства колядував «Настав сумний Святий вечір в 46-м році» й лише останнім часом дізнався, що написав цю коляду прикарпатець Михайло Дяченко, відомий за псевдо «Марко Боєслав». Він був членом ОУН із 1930 року, навчався на юридичному факультеті Львівського університету, боровся за волю України і прийняв смерть у кривці 22 лютого 1952-го. Про цього повстанського письменника та поета можна дізнатися зі стенда в історико-меморіальному музеї політичних в'язнів у Тернополі.

«Не будьмо засліплені московською пропагандою, але солідно пізнаймо своє минуле і щиро українське теперішнє та вміймо їх любити, шанувати, гордитися ними та боротися за них!» — це цитата із праці Марка Боєслава, написаної 1950 року.

Слова, на жаль, актуальні й досі. Лише тепер під вибухами тисячі, якщо не мільйони українців починають розуміти варварське та цинічно-брехливе нутро рашистів, ідентифікують себе зі своєю нацією. На заході України це знали завжди й пересвідчилися вкотре, особливо у 1940-х. Свідомі українці боролися в підпіллі, створили УПА, гинули в кривках, зносили чекістські катування та допити. І попри все вмів святкувати. Різдвяні листівки — свідчення цього.

Уляна Рикун, завідувачка відділу історико-меморіального музею політичних в'язнів — відділу Музею національно-визвольної боротьби Тернопільщини, каже, що в експозиції виставили копії 16 різдвяних листівок, які видавали під проводом УПА і друкували за кордоном. Послугувалися передусім каталогом таких поштівків, який побачив світ 2008 року в канадському місті Торонто, і музейними й інтернет-матеріалами. Серед експонатів — розмаїті видання, книжки про різдвяні свята, в яких опубліковано повстанські коляди, духовні поезії та пісні.

Листівки, копії яких представили на виставці, виготовлено в 1940—1950-х роках. Дату створення та відправлення поштою окремих з них можна визначити завдяки штемпелю на зворотному боці. Різдвяні поштівки з вітаннями, які було надіслано з-за кордо-

ну, переважно виходили друком в еміграції — Канаді, Бельгії, інших країнах. Повстанці вітали рідних, коханих, друзів з Різдвом і листівками, які виготовляли в підпільних друкарнях ОУН, що теж були у кривках.

Леся Олійник, старший науковий співробітник музею, розповідає, що упівці, які мали хист до малювання, часто створювали такі різдвяні картини не лише у скронах, а й просто неба на колінах. Із населених пунктів їм приносили тоненький картон, фарби для художньої праці. Зображували здебільшого янгола, який провіщає перемогу чи просто супроводжує воїнів, самих упівців, колядників з різдвяною зіркою й навіть гуцулів із трембітами. Прикрашали візерунками і виводили напис: «З Різдвом Христовим!» Так на певний час занурювалися у святкову атмосферу, де було, безперечно, почесне місце Святий вечір.

Пані Леся зазначає: історичні джерела засвідчують, що до 1946 року було певною мірою можливо, щоб повстанці із близьких до населених пунктів кривок святкували Різдво в хатах. Їх запрошували місцеві люди, готували їм святвечірні страви, а перед тим обов'язково гріли воду, щоб упівці змогли помитися й одягнути чисту білизну. Ті, хто перебував у глибині лісів, далі від сіл і міст, робили під шатром дерев (часто ялин, смерек) лавки, столи і виставляли різдвяні страви, які їм напередодні принесли родичі чи односельці.

Відомо багато фактів, що тоді до повстанців приходили священники висповідати, запричастити борців і разом з ними відсвяткувати Різдво. Відзначення часто було між боями, бойовими сутичками. Вітання виголошував здебільшого командир, а всі слухали, потім за столом усі один одного вітали з Різдвом Христовим і колядували.

О, не плач. Чуєш, бій вже клекоче,
Слухай, слухай, дзвенить коляда,
Гей, горять же горять гнівом очі,
Кров буяє в серцях молода.

Так писав Марко Боєслав. Для воїнів УПА коляди, пісні визвольних змагань були ще й зброєю, яка надихала їх на боротьбу проти ворога, додавала віри, що Україна здобуде волю, стане незалежною державою.

